

C242 – ECO28

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

15 mei 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, WERK EN SOCIALE ECONOMIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de oprichting van een incubator voor de Vlaamse game-industrie	
Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over gamen bij jongeren	1
Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de zogenaamde ondernemersval	5
Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de samenwerking tussen Vlaanderen en Wallonië op het gebied van wetenschap en innovatie	8
Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de inplanting van windmolens in het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)	10

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Bart Van Malderen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de oprichting van een incubator voor de Vlaamse game-industrie

Vraag om uitleg van mevrouw Tinne Rombouts tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over gamen bij jongeren

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Mevrouw de minister, gamen is een begrip dat ondertussen niet meer weg te denken is uit de leefwereld van onze jongeren. Het is een onderdeel geworden van de virtuele wereld van jongeren, maar niet meer alleen van jongeren. In de commissie voor Cultuur is daarover een hoorzitting geweest. Gamen komt meestal negatief in beeld, maar daar vernamen we dat er ook heel wat positiefs over te zeggen is. Dan gaat het over oog-handcoördinatie, fysieke vaardigheden, inzichten en methodieken.

Tijdens de hoorzitting, en ook uit een viWTA-onderzoek, werd duidelijk dat de game-industrie een belangrijke en groeiende sector is, die zelfs groter aan het worden is dan de muziekindustrie. Er is heel wat potentieel voor de Vlaamse markt en kenniseconomie. Het bedenken en uitwerken van games brengt een spitsvondige en kunstzinnige technologie met zich mee. Dat is op onze Vlaamse buik geschreven.

In het viWTA-onderzoek worden verschillende beleidsvoorstellen gedaan. Een daarvan is de incubator, waarover de heer Van Malderen het zal hebben in zijn vraag om uitleg. Mevrouw de minister, wat zijn de mogelijkheden van een incubator? Zo kan de sector kennis en energie verzamelen om de game-industrie te ondersteunen. Als ik het heb over spitsvondige en kunstzinnige technologie, denk ik dadelijk aan innovatie- en wetenschapsondersteuning. Is het mogelijk om van daaruit ondersteuning te bieden, en ook vanuit het Vlaamse subsidiebeleid?

Er zijn zeker ook Europese regels waar we ons moeten aan houden, maar het gaat toch over een cultuurproduct. Ik denk bijvoorbeeld ook aan het audiovisueel fonds. Mevrouw de minister, hoe zult u die sector ondersteunen zodat we die verder kunnen uitbouwen?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Mevrouw de minister, er is heel wat te doen over gamen, en het is logisch dat we in deze commissie focussen op het economische aspect. Bij het bezoek van deze commissie aan Canada werd duidelijk dat in Montreal een industriële groeipool te vinden is in het op de markt brengen van dit soort elektronische spelletjes. Spelletjes is een te denigrerend woord, ik zal het hebben over games.

In de viWTA-studie wordt de mogelijkheid geopperd om een incubator in te richten om deze industrietak in Vlaanderen van de grond te krijgen. Die zou zich kunnen positioneren tussen ontwikkelaars, overheid en de markt. Daar kunnen ook designers worden uitgenodigd om ideeën en concepten in te dienen. Een jury selecteert daaruit dan de beste inzendingen. Een incubator centraliseert expertise en begeleidt, biedt een werkruimte en apparatuur aan, geeft administratieve, juridische en technologische steun en helpt om een optimaal contract te verkrijgen bij een uitgever. Bij succesvolle projecten recupereert de incubator de investering. Bij onsuccesvolle projecten draagt de incubator de kost. In de beginfase slaagt één op drie projecten, maar één hit kan de kosten van de andere dekken.

Het IBBT (Interuniversitair Instituut voor Breedbandtechnologie) heeft ervaring met incubatie en technologisch onderzoek, en zou dus een aangewezen partner zijn. Voor het startkapitaal zou Cultuurinvest een mogelijke partner zijn. Hun beginselverklaring verwijst expliciet naar het stimuleren van de Vlaamse gamesector. Samen met onderwijs en de partners uit de gamesector zelf zou tegen eind 2008 een basisstructuur voor een incubator operationeel kunnen zijn.

Mevrouw de minister, hoe staat u tegenover het oprichten van een Vlaamse incubator voor de game-industrie? Bent u op de hoogte van contacten tussen het IBBT en andere partners? Wat is de status van deze gesprekken? Bent u bereid een voorbereidende studie op te starten met betrekking tot het opstarten van een incubator? Welke timing acht u daarbij desgevallend realistisch? Indien er nog geen initiatieven zouden zijn, bent u dan bereid om zelf het vuur aan de lont te steken en zelf een initiatief te nemen?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, collega's, de Vlaamse overheid, en meer in het bijzonder het beleidsdomein EWI, leveren een aantal inspanningen voor de Vlaamse spelindustrie. Ik zal het verder in mijn antwoord ook hebben over de aanbeveling van het viWTA tot oprichting van een incubatiecentrum voor de Vlaamse spelontwikkelingscentra.

De aanbevelingen van de Vlaamse Jeugdraad met betrekking tot gamen bij jongeren hebben in het bijzonder betrekking op de Vlaamse beleidsdomeinen Onderwijs, Jeugd, Cultuur en zelfs Volksgezondheid. Ik verwijs daarbij graag door naar de antwoorden van mijn bevoegde collega's.

Niettemin worden er door multidisciplinair onderzoek en ontwikkeling ook oplossingen aangereikt voor de uitdagingen waarmee mijn collega's in die diverse beleidsdomeinen worden geconfronteerd. De resultaten van actueel lopende en reeds afgewerkte onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten bij zowel het IWT als bij het IBBT, waarbij gametechnologie in het bijzonder door jonge onderzoekers wordt aangewend in diverse contexten, anders dan de oorspronkelijke spelcontext, zoals erfgoed, gezondheidszorg, opleiding en onderwijs, enzovoort, zullen, mits ze optimaal sociaal en/of economisch worden gevaloriseerd, vervolgens ook de beeldvorming van het publiek met betrekking tot games en gaming kunnen wijzigen.

Met betrekking tot een incubator voor de Vlaamse game-industrie, wil ik u wijzen op de inspanningen die de Vlaamse overheid, in het bijzonder het beleidsdomein EWI, tot op heden reeds specifiek voor de Vlaamse spelindustrie heeft geleverd.

In het verlengde van de studiedag 'U Play 2?' van 14 november 2007, georganiseerd door een door minister Anciaux getrokken samenwerkingsverband van het departement CJSM (Cultuur, Jeugd, Sport en Media) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, het viWTA, Groep T en de vzw Villanella, heeft de organisatie van de spelontwikkelaars in de Benelux, de vzw BGIN (Benelux Game Initiative), op mijn verzoek een kleine bevraging uitgevoerd onder haar leden met betrekking tot de mate waarin zij vertrouwd zijn met het uitgebreide steuninstrumentarium van de Vlaamse overheid, dat ook voor hen ter beschikking staat. Uit de analyse van de antwoorden door het IWT bleek duidelijk dat de Vlaamse spelontwikkelaars niet erg goed op de hoogte zijn van dat instrumentarium.

Gelet op die conclusies heb ik het IWT, het Agentschap Economie, Flanders Investment and Trade (FIT) en CultuurInvest gevraagd hun medewerking te verlenen aan een informatiedag voor de Vlaamse spelontwikkelaars met betrekking tot zowel het innovatie- als economisch instrumentarium van de Vlaamse overheid.

Die informatiedag werd georganiseerd op 20 maart op de campus van HOWEST te Kortrijk door de vzw BGIN, die als een project van Thematische Innovatiestimulering sinds vorig jaar financiële steun ontvangt van het IWT in het kader van het programma van de Vlaamse Innovatie Samenwerkingsverbanden en de Hogeschool West-Vlaanderen (HOWEST), meer bepaald het departement Digital Arts and Entertainment.

Het IWT, het Agentschap Economie, Flanders Investment and Trade en Cultuur Invest hebben op de campus van HOWEST te Kortrijk allen een selectie gepresenteerd van de instrumenten in hun portfolio waarvoor de beginnende spelontwikkelaars volgens hen het meest in aanmerking komen. De formule van de informatiedag werd op latere datum overgenomen door de vzw MediaNet, die vervolgens eenzelfde initiatief voor zijn uitgebreide ledenbestand heeft georganiseerd.

De vzw BGIN heeft ondertussen ook steun ontvangen van FIT voor de deelname aan het belangrijkste jaarlijkse event in de game-developmentsector, namelijk de Game Developers Conference, die dit jaar in april in San Francisco plaatsvond. Het rapport daarover is overigens beschikbaar op de website van de organisatie.

Naast de steun aan BGIN heeft het IWT intussen ook een twaalfstal andere dossiers in het domein van de spelontwikkeling lopen. De aanvragers betreffen diverse partijen actief in de Vlaamse spelontwikkelingssector. We vinden ze terug in diverse programma's: O&O-bedrijfsprojecten, het kmo-programma, het VIS-programma (Vlaams Innovatiesamenwerkingsverband-programma), het TETRA-fonds (Technologie-Transferfonds) en het SBO-programma (Strategisch Basisonderzoeksprogramma).

Het subsidie-instrumentarium van het IWT volstaat momenteel om de sector in staat te stellen zich sterker te gaan organiseren en bijgevolg ook beter te gaan informeren met betrekking tot de beschikbare steuninstrumenten. Dit is een piste die vooralsnog niet volledig werd ontgonnen door deze nog steeds jonge sector.

Recentelijk werd aan het VIS-programma bovendien de mogelijkheid tot steun voor proeftuinen toegevoegd. Een dergelijke collectieve speltestinfrastructuur kan mogelijk een interessant alternatief zijn voor het relatief dure individueel live uittesten van pas ontwikkelde games.

De oprichting van een incubatiecentrum voor de spelontwikkelingssector lijkt mij volkomen in lijn te zijn met de zonet beschreven piste. Bovendien biedt de Vlaamse overheid ook voor de oprichting van een dergelijk incubatiecentrum steunmogelijkheden. De reglementering ter zake werd in 2007 gemoderniseerd. Middelen voor de huisvestingskosten van op te richten, te renoveren of uit te breiden bedrijventra worden sindsdien verdeeld via het competitiegebaseerde mechanisme van een open oproep.

Gespecialiseerde bedrijventra, waaronder incubatiecentra vallen, vormen een van de drie subsidiabele categorieën. De oproep in 2007 richtte zich op dergelijke centra. De oproep in 2009 zal dat eveneens doen. Dit jaar zal de oproep zich echter tot de categorie 'bedrijventra met basisdiensten' richten.

Hoe dan ook is en blijft het in eerste instantie aan de sector zelf om het nodige initiatief aan de dag te leggen. De Vlaamse overheid voert immers op het vlak van economie, wetenschap en innovatie geen sectorspecifiek beleid. Dit houdt in dat haar innovatie- en economisch steuninstrumentarium openstaat voor alle sectoren en dat de sectoren daarover uitgebreid worden ingelicht, maar dat de sectoren uiteindelijk zelf initiatief moeten nemen wanneer zij steun verlangen van de overheid.

Het IBBT is inderdaad een partij die hier potentieel een sterke helpende hand kan bieden. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat de sector ter zake zelf reeds contacten heeft gelegd met dit instituut. Begin dit jaar hebben eerste gesprekken plaatsgegrepen tussen het IBBT en HOWEST over het opstarten van een incubator voor de game-industrie. Er werd echter nog geen concreet actieplan opgesteld, maar de besprekingen zouden binnenkort worden hervat.

In het verlengde van het voorgaande kan inderdaad een voorbereidende studie worden opgestart. Daarbij denk ik echter in eerste instantie aan de steunmogelijkheid die het VIS-programma van het IWT biedt voor haalbaarheidsstudies. Het is hierbij opnieuw aan de sector zelf om daar het initiatief toe te nemen.

Zoals ondertussen duidelijk mag zijn, is het essentieel aan de sector zelf om zich te organiseren zodat hij in staat is vlot in te spelen op het zeer ruime steuninstrumentarium dat de Vlaamse overheid aanbiedt. Dit jaar kan de sector zijn behoeftes op korte en middellange termijn helder in kaart brengen en in functie daarvan de bestaande steuninstrumenten van de Vlaamse overheid verder verkennen alsook de haalbaarheid van een incubatiecentrum laten bestuderen. Voor dit studiewerk kan ook al een beroep worden gedaan op financiële steun vanwege het IWT. Wanneer het nodige studie- en voorbereidende werk dan is afgerond en er een duidelijke strategie is opgesteld en afgesproken, kan de sector vervolgens begin volgend jaar meedingen in de publieke oproep voor incubatiecentra. Los van het initiatief van de sector zal ik er echter in ieder geval op toezien dat de initiatieven die met publieke middelen tot stand komen of reeds lopende zijn, maximaal op elkaar afgestemd zijn en voor het Vlaamse maatschappelijk en economische weefsel de meest optimale resultaten opleveren.

Zo zal ik alvast zorgen voor de valorisatie van lopend Nederlandstalig taal- en spraaktechnologisch onderzoek en ontwikkeling ten behoeve van de Vlaamse game-industrie. Bij het computerondersteund taalonderwijs en bij andere 'serious' games ontstaat steeds meer de behoefte om ook de dialogen tussen bijvoorbeeld de gebruiker en de systemen zo natuurlijk mogelijk te laten verlopen. Taal- en spraakgebaseerde dialoogsysteem, waarbij de gebruiker 'praat' met het systeem in plaats van ermee te communiceren via toetsenbord en muis, worden daarom steeds vaker gebruikt. Voorbeelden hiervan kan men zien

bij trainingsprogramma's van het Amerikaanse leger of bij vluchtsimulatoren in de commerciële luchtvaart. Dit specifieke toepassingsdomein wordt mede beoogd in de vervolgfase op het lopende Vlaams-Nederlandse onderzoeksprogramma 'Sprak- en Taaltechnologische Essentiële Voorzieningen in het Nederlands' of STEVIN. Het IBBT heeft alvast actief geparticipeerd in een brainstormsessie als onderdeel van deze voorbereidende fase en lijkt aldus ideaal gepositioneerd om ook deze invalshoek van de game-industrie verder op te volgen en in de praktijk om te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister. Ik ben tevreden dat er vanuit het economisch beleid geloof wordt gehecht aan de mogelijkheden van de gamesector.

Er zijn wellicht verschillende ondersteuningsmogelijkheden. In een jonge sector moeten we ervoor zorgen dat de mensen hun weg vinden. Ik denk dat er hoge nood is aan een incubatiecentrum. Na 2009 krijgt de sector de kans om daarvoor een project in te dienen.

Er wordt geen specifiek sectorbeleid gevoerd. Kunt u dit nog eens bespreken met minister van Cultuur Anciaux? Ik heb gesproken over het audiovisueel fonds. Misschien zitten daar nog mogelijkheden voor de gamesector die veel expertise en middelen vergt. De kans op slagen is niet altijd even groot. Het is vergelijkbaar met de filmindustrie: daar weet men ook niet wat de uiteindelijke impact zal zijn. Het is ook een cultuurproduct.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik zal de details nog eens moeten nalezen. Ik heb wel gehoord dat het bestaande steuninstrumentarium beschikbaar is voor deze sector. Er worden interessante pistes naar voren geschoven zoals de terbeschikkingstelling van collectieve onderzoeks- en testmogelijkheden. De individuele aankoop daarvan is ontzettend duur en zou de projecten zelfs kunnen hypothekeren.

U hebt een soort werkplan beschreven dat in 2009 zou kunnen cumuleren in een aanvraag voor een haalbaarheidsstudie voor een incubatiecentrum. Ik heb een bijkomende vraag. Als men om een of andere reden die timing niet zou halen, bent u dan bereid om de sensibiliseringsactie desgevallend te herhalen? Ik denk dat er toch wel een afdoende economisch belang is. We hebben dat in Canada gezien, het is een van de groeipolen inzake werkgelegenheid. Misschien kunnen we er zelfs een van de speerpunten van onze economie van maken. Het nadeel is dat de sector zo nieuw en gefragmenteerd is. Het zal niet zo eenvoudig zijn om de sector af te bakenen, om daar dan een initiatief van te verwachten. De informatiedag in Kortrijk was zeker een goed idee.

Bent u bereid om in de aanloop naar het traject dat u geschetst hebt, nog een studiedag te organiseren? De sector heeft nog een aansporing nodig.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Ik geloof dat u de algemene economische politiek van Vlaanderen in de gamesector niet moet volgen. Ik dring erop aan dat u een sectorbeleid gaat voeren. Mijn argumentatie is tweeledig. Zoals mevrouw Rombouts zei, gaat het om een cultuurproduct. Europa laat toe dat men voor een cultuurproduct specifieke maatregelen treft, ook economische ondersteuningsmaatregelen. Twee, de landen die ons voorgingen, ik doel vooral op Frankrijk, en dat is het meest bedreigende voor ons, voeren een sectorpolitiek om de game-industrie te ondersteunen, zowel vanuit het cultuurbeleid als vanuit het economische. Het gevolg is een stevige industrie. Dat heeft een wegzuigeffect op onze gamebedrijven. Canada speelt het op dezelfde manier. U geeft veel redenen om een globaal economisch beleid te voeren, maar we gaan veel verliezen als we geen sectorbeleid gaan voeren.

Minister Patricia Ceysens: Minister Anciaux is hier ook mee bezig vanuit zijn bevoegdheid. We proberen ons beleid samen te laten sporen. We zullen blijven overleggen. We hebben specifiek daarvoor CultuurInvest al opgericht. Het is niet zo dat culturele producten zouden verstoken blijven van steun. De geesten rijpen, we moeten innovatie doortrekken naar domeinen zoals gezondheid, welzijn en cultuur. Er zijn nog mogelijkheden.

Ik blijf er wel bij dat ik geen sectorbeleid ga voeren. Het is niet aan de overheid om favorieten naar voren te schuiven. Het is gemakkelijk voor politici om mee te gaan in hypes, maar dat leidt onvermijdelijk tot vergissingen. Ik wil en zal dat absoluut niet doen.

Dat neemt niet weg dat we de mogelijkheden zullen uitputten. Als de vraag er is, van de sector, zullen we helpen. We hebben geïnformeerd en gesensibiliseerd. Nu leggen we middelen op tafel voor een ernstige studie. In de maanden dat ik minister ben, heb ik ook in andere sectoren veel potentie gezien, maar als er geen levensvatbaar businessplan komt, kan ik geen geld op tafel leggen. Ik verwijs naar de competentiepool. Voor de voedings- en de auto-industrie hebben we veel initiatieven genomen. We geven daar heel hoge steunpercentages. 80 percent van de middelen komt van de overheid, 20 percent van de privésector. Dat is een minimum. Dat toont aan dat we kunnen bouwen op de sector. We kunnen echter niet zeggen: dat klinkt goed, dat oogt goed, het heeft succes en we geloven erin.

In Canada zijn we op bezoek geweest bij Electronic Arts, waarschijnlijk het grootste in zijn soort. We hebben onze ogen uitgekeken. We waren laaiend enthousiast over de mogelijkheden en de bronnen. De verleiding is zeer groot om dat te proberen nadoen. Ik voel

veel affiniteit met 'electronics', maar het zou fout zijn om daar als overheid op in te spelen en een economisch beleid op maat te gaan voeren.

Het instrumentarium staat voor alle sectoren ter beschikking. Ik heb de evaluatie gemaakt van Flanders Food. Voeding is misschien niet zo'n sexy sector, maar de innovatie daar is onvoorstelbaar. De wijze waarop zij meewerken aan de competentiepool is indrukwekkend. We moeten het initiatief en de ontwikkeling overlaten aan de draagkracht van de industrie. Ik wil gerust nog eens opnieuw aan sensibilisatie werken. Dat doen we voor iedereen die het ons vraagt. De sector heeft de middelen om een haalbaarheidsstudie aan te vragen. Het hangt van de betrokken bedrijven af of zij bereid zijn op een collegiale manier samen te werken. Ze moeten collectief onderzoek kunnen definiëren waar iedereen iets aan heeft. Dan pas kan men er middelen instoppen. Ik heb al gemerkt dat dat soms heel wat voeten in de aarde heeft. De bereidheid is cruciaal om tot collectieve investeringen te kunnen komen. Als dat lukt, leggen wij 80 percent bij. Meestal hantieren we het fiftyfiftyprincipe, hier doen we veel meer. Met alle begrip voor de eigenheid van elke sector, maar we doen voor iedereen hetzelfde. In het individuele onderzoek krijgen ze 50 percent tegemoetkoming. Er moet een zeker economische draagkracht zijn, en die moet ik bewaken.

De heer Jos Stassen: Ik wil nog een poging doen. Laat ons kijken naar de filmindustrie. Tien jaar geleden werd het initiatief genomen voor een autonoom fonds. Daarvoor kwamen de middelen uit Cultuur en Economie. Dat draaide niet.

Nu hebben we een coherent cultuurbeleid met economische instrumenten, gefinancierd door de Vlaamse en de federale overheid. Zo ontstaat er een industrie met een serieuze impact. U mag de gamesector niet vergelijken met de voedingssector, maar wel met de filmsector.

Minister Patricia Ceysens: Ik wil ook een vergelijking maken met andere sectoren hoor. Ik heb hier boek.be bij mij. Ik voorspel grote vernieuwingen op het vlak van cultuur en cultuurproducten, gezondheid en onderwijs. Men kan de kaart van de innovatie en internationalisatie trekken. In onderwijs zit men daarmee dicht bij de edu-games. Wat daar kan worden ontwikkeld, is werkelijk prachtig. Het is niet zo dat ik er niet in geloof. Elke sector heeft zijn reden om een sectorieel beleid te vragen. Ook binnen cultuur kan ik u nog vijf verschillende producten noemen die de moeite waard zijn. *(Opmerkingen van de heer Jos Stassen)*

Ik bedoel echt economische producten.

Ik wil vasthouden aan ons referentiekader. Ze kunnen meedoen aan de call voor incubatiecentrum. We kunnen kijken naar de competentiepool, daarvoor geldt de

voorwaarde 80/20 percent. Die houden we aan, anders is het hek van de dam.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik begrijp dat u niet zomaar kunt afwijken van uw beleid. Ik begrijp dat u de mogelijkheden wilt nagaan, denkend aan het audiovisueel fonds. Games zit in andere sectoren verweven, zoals Onderwijs, ook daar zal nog veel onderzoek moeten gebeuren. De verschillende ministers zullen samen moeten overleggen. Ik ben blij met de stap naar de incubator. U geeft aan dat de sector samenhangt met cultuur. Er komt nog overleg.

De heer Bart Van Malderen: Ik noteer vooral de bereidheid om bijkomend en herhaald te gaan sensibiliseren. Ik pleit niet voor aparte nieuwe instrumenten. De rapporten hebben aangetoond dat we dat niet moeten doen. We moeten een beetje consequent zijn.

Heel wat initiatieven zijn wel gebaseerd op het begrip sector. Een sector veronderstelt een zekere structuur. Er is verschil in knowhow tussen de sectoren. Sommige zijn veel beter geëquipeerd, kennen beter hun weg in de subsidiewereld en naar het Europees Sociaal Fonds enzovoort. We kunnen ons bovendien afvragen of we hier kunnen spreken van een sector. Is het niet correcter te spreken van een sector in wording? Ik zie niet direct een sectorfederatie, ik zie geen 'koepel' die zijn belangen kan gaan behartigen bij de Vlaamse, Belgische of Europese overheid. Ik pleit absoluut niet voor een bijkomend instrument, maar wel voor een verwelkomende attitude bij het aanreiken van de bestaande middelen. Daar is een rol voor de overheid weggelegd: de juiste middelen actief aanreiken. Dat is nuttiger dan het ontwikkelen van een eigen instrument. Het doorgedreven informeren en sensibiliseren zijn voorwaarden om die sector te laten ontwikkelen.

Minister Patricia Ceysens: Daarvoor hebben we de thematische innovatiestimulering. Dat stimuleert mensen iets te doen over een bepaald thema. We zullen niets nieuws creëren. We zullen integreren, vereenvoudigen, samenbrengen, maar niets nieuws ontwikkelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de zogenaamde ondernemersval

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, uit de Global Entrepreneurship Monitor (GEM) blijkt dat de

ondernemerszin in Vlaanderen nog steeds zeer laag is maar erop vooruitgaat ten opzichte van de vorige jaren. Zo'n 3,7 percent van de mensen op beroepsactieve leeftijd in Vlaanderen blijkt bezig te zijn met het plannen van een nieuwe zaak. In 2006 was dit nog 3,05 percent. Positief is enerzijds dat de startende ondernemers steeds beter opgeleid zijn en anderzijds dat steeds meer jonge ondernemingen zich innovatief noemen.

De vaststellingen in de GEM-studie kunnen echter niet integraal positief worden genoemd. Er blijkt immers een groeiende kloof te bestaan tussen de intenties tot ondernemen en de daadwerkelijke uitvoering van die plannen. De cijfers over het ondernemerschap in voorbereiding in Vlaanderen gaan in stijgende lijn, van 1,73 naar 2,93 percent, terwijl het percentage nieuwe bedrijven nagenoeg constant blijft. Professor Crijns, die het onderzoek voor België coördineerde, heeft het over een ondernemersval, namelijk de uitval tussen het aantal mensen met plannen en het aantal mensen dat effectief iets opzet.

De zogenaamde ondernemersval is een normaal fenomeen maar blijkt wel sterker aanwezig in Vlaanderen dan elders in Europa. Bovendien blijkt er een verband tussen afhaken en het meer concreet worden van de plannen. Hoe langer de termijn is tussen intentie en de effectieve stap, hoe meer potentiële ondernemers zich bedenken en afhaken.

Een belangrijke rem om tot ondernemerschap te komen, blijkt de weinig stimulerende omgeving van studenten en potentiële ondernemers. Dit betreft zowel de studieomgeving, met name de universiteiten, als de bredere omgeving, zijnde ouders, familie en vrienden. Er is dan ook een mentaliteitswijziging nodig en die zou in het onderwijs moeten gebeuren. Op dit vlak gebeurt er inderdaad reeds heel wat en ook in de financiering wordt voldoende gepland. Er is echter een wildgroei aan initiatieven, overlapping van verschillende projecten met uiteenlopende invalshoeken en diverse werkwijzen.

Daarnaast blijft de begeleiding van startende ondernemingen zeer belangrijk. Er is nood aan meer mentoring of het gidsen van starters. Daarbij moet er voldoende aandacht zijn voor het verschaffen van het nodige inzicht, het aanscherpen van vaardigheden en van de nodige kennis.

Mevrouw de minister, hoe interpreteert u de vermelde cijfers en gaat u akkoord met de vaststellingen? Ziet u andere oorzaken of knelpunten voor de zogenaamde ondernemersval?

Er blijkt een wildgroei aan initiatieven, programma's en projecten om ondernemen te stimuleren. Het kan zinvol zijn na te gaan wat de effecten zijn van de verschillende maatregelen op het vlak van attitude,

vaardigheden en kennis. Daarbij zou ook moeten worden nagegaan onder welke vorm het beste resultaat kan worden behaald. Hoe staat u tegenover een dergelijke effectenanalyse van de bestaande maatregelen? Wat zult u in dezen ondernemen?

Mentoring blijft belangrijk. VLAO en Syntra zijn op dit vlak reeds actief maar de begeleiding gebeurt blijkbaar niet efficiënt genoeg. Acht u hier bijsturing nodig of mogelijk en hoe wilt u dit aanpakken? Wie moet de begeleiding van starters coördineren en wat is hierin de rol van de overheid? Ziet u bijkomende mogelijkheden om de kloof tussen intentie en daad inzake ondernemen te overbruggen? Wat werd ondertussen ondernomen en wat is in dezen nog gepland?

De voorzitter: De heer Creyelman heeft het woord.

De heer Frank Creyelman: Ik wil me aansluiten bij de terechte vragen van de heer De Craemer. Ik betreur wel dat hij niet man en paard noemt. Het is niet verwonderlijk dat de ondernemerszin in Vlaanderen zo laag is, want welk toekomstperspectief hebben jonge Vlaamse ondernemers en ondernemingen in de Belgische staat? Ze mogen zich verwachten aan een administratieve rompslomp die in Vlaanderen minstens even erg is als in België. Het is een rompslomp om u tegen te zeggen, in vergelijking met de ons omringende landen. Ze mogen zich verwachten aan een reëel hoge belastingdruk en hoge sociale lasten. Wat krijgen ze daarvoor terug? Een wel heel beperkt sociaal vangnet, met een heel laag pensioen, en een werkloosheidsvergoeding, nauwelijks die naam waardig, in geval van faillissement of andere problemen. Het is dus niet verwonderlijk dat er in Vlaanderen zo weinig ondernemingszin is.

Zolang daar niets aan gedaan wordt, zullen alle Vlaamse initiatieven, hoe goed bedoeld die ook zijn, struikelen over de realiteit van de federale regelgeving. Wat we met onze Vlaamse bevoegdheden doen is 'kurieren am Symptom', maar dat is niet essentieel. De vraag die we ons moeten stellen is wat de minister zal ondernemen om echte hefboomen van een ondernemingsvriendelijk beleid in Vlaamse handen te brengen.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Er blijkt een lichte stijging te zijn van de ondernemersgraad in Vlaanderen van 3,05 naar 3,7 percent ten opzichte van vorig jaar. De cijfers van de GEM tonen aan dat er een verschil is tussen het ondernemerschap in voorbereiding en het aantal effectieve starters. De theorie van de ondernemerschapsval is wel degelijk aannemelijk.

Het Steunpunt Ondernemerschap is op dit ogenblik en in het licht van de opmaak van haar jaarboek 2008, dat ditmaal de startersproblematiek als thema heeft, bezig met allerhande analyses van data inzake de notie

ondernemerschap. Uit deze oefening blijkt dat naargelang de maatstaf Vlaanderen toch goed tot matig scoort. Verdere afstemming van de verschillende initiatieven is een absolute must en zal worden opgenomen in de opmaak van het jaarboek 2008. Een gebrekkige toegang tot financiering zou een oorzaak voor de ondernemerschapsval kunnen zijn, maar uit de GEM-studie blijkt dat dit voor Vlaanderen toch niet opgaat, integendeel. Kapitaal, zo bevestigen de experts die deelnemen aan het GEM-onderzoek, is beschikbaar voor jonge ondernemingen in Vlaanderen.

Een andere mogelijke verklaring voor de ondernemerschapsval zou de begeleiding van prestarters en starters kunnen zijn. Gebrek aan professionele begeleiding, gekoppeld aan administratieve vereisten, zorgt mogelijk voor het niet concreet doorvoeren van de plannen.

De twee belangrijkste oorzaken van de ondernemerschapsval zijn echter de volgende: door de hoogconjunctuur in Vlaanderen en de daaraan gekoppelde krapte op de arbeidsmarkt, en de zeer gunstige voorwaarden op de arbeidsmarkt, zijn Vlamingen wellicht minder snel geneigd om hun plannen om een eigen bedrijf te starten, ook effectief uit te voeren omdat ze de noodzaak ervan minder ervaren, integendeel. Ze moeten plots omgaan met risico nemen, met de kans op falen. Daar hebben we in Vlaanderen een moeilijke relatie mee. Onze welvaart, die op zich goed is, speelt een rol in de ondernemerschapsval. Anderzijds creëert ongetwijfeld de hoge fiscale en parafiscale druk een obstakel voor bestaande, maar ook voor potentiële bedrijven waardoor prestarters mogelijks afhaken. Nogmaals, dit is een pleidooi voor een doorgedreven en volgehouden lastenverlaging.

Ten slotte moeten we de ondernemers in hun context zien. Er is een grotere ondernemerschapsval merkbaar in Vlaanderen dan in de andere Europese landen. We streven zowel naar meer als naar beter ondernemerschap. Het is vooral de bedoeling om starters met voldoende overlevingskansen te stimuleren. De grotere ondernemersval in Vlaanderen bevestigt het feit dat onze starters doordacht en doorzettend te werk gaan vooraleer ze starten, wat hun overlevingskansen vergroot.

Anderzijds moeten we ons afvragen of, als we iedereen zo goed willen voorbereiden, mensen nog het risico willen lopen. Ook falen hoort bij starten. We zijn daar in Vlaanderen zo bang voor geworden dat het starten niet helpt.

De wildgroei aan initiatieven, programma's en projecten om ondernemen te stimuleren in het onderwijs werd in de studie 'Ondernemend leren en leren ondernemen' van de Koning Boudewijnstichting naar voren gebracht. Een effectenanalyse lijkt dus zeker zinvol, niet alleen om wildgroei tegen te gaan, maar ook om na

te gaan of de Vlaamse overheid met haar beleid om ondernemen te stimuleren wel de verhoopte effecten bereikt en om beleidsbeslissingen om bepaalde initiatieven te ondersteunen, beter te onderbouwen.

Momenteel lopen er twee evaluaties van specifieke acties die we ondersteunen, namelijk van het project DREAM en één van de peterschapsprojecten. De evaluaties gaan de effecten van die acties na en kunnen natuurlijk ook bijsturingen tot gevolg hebben.

Er zijn plannen om een instrument te ontwikkelen dat een dergelijke effectenmeting voor de initiatieven ter bevordering van het ondernemerschap in het onderwijs mogelijk maakt. Wanneer de ontwikkeling van dit instrument effectief van start gaat, kunnen we hier te gepasten tijde meer in detail meedelen.

Door de fusie van het Agentschap Economie, dat onder meer belast is met de toekenning van subsidies aan bedrijven, en VLAO is alleszins een bijsturing in de maak. Deze fusie zorgt ervoor dat er in de toekomst werkelijk één overheidsagentschap zal zijn in Vlaanderen, waar de starter of prestarter een beroep op kan doen. De begeleiding van starters wordt voor een groot deel door VLAO en Syntra uitgevoerd.

Er zijn nog instrumenten in Vlaanderen die de begeleiding van starters als doelstelling hebben. Er zijn de universitaire interface-diensten die heel specifiek innovatieve starters begeleiden, onderzoekers die een spinoff willen creëren, en de ondernemersplanwedstrijden, zoals Bizidee, Enterprise en NFTE (Network for Training Entrepreneurship).

Ook de werkgevers- en andere privaatrechtelijke organisaties nemen, al dan niet in samenwerking met VLAO, initiatieven zoals startersdagen en -bijeenkomsten en informatieverstrekking aan potentiële starters. De federaal erkende ondernemingsloketten spelen hierin overigens een belangrijke rol.

Deze loketten zijn dikwijls nauw verbonden met werkgevers en zelfstandige organisaties. Het is mijn bedoeling deze ondernemingsloketten nauwer te betrekken bij het fijnmazige netwerk van aanspreekpunten dat VLAO moet organiseren, ook na de mogelijke fusie met het Agentschap Economie. Ik heb het initiatief genomen om in het programmadecreet te plannen dat de uitbouw van dit fijnmazige netwerk in samenwerking met de ondernemingsloketten door de Vlaamse Regering kan worden beslist, enerzijds door de fusie van het Agentschap Economie en VLAO, en anderzijds door de concrete samenwerking met de ondernemingsloketten en de werkgevers- en zelfstandigenorganisaties. Zo kan de Vlaamse overheid die initiatieven stimuleren, maar ook coördineren, waarbij een belangrijke rol wordt toebedeeld aan organisaties die het meest vertrouwd zijn met de problematiek van de starters.

De sensibiliseringsmaatregelen voor het ondernemerschap worden op gestructureerde wijze voortgezet. Een en ander zal duidelijk worden in het actieplan Ondernemerschap dat we hopen te kunnen voorleggen aan de Vlaamse Regering. De focus van het actieplan ligt in het sensibiliseren en begeleiden inzake ondernemerschap en in de eerste fase van de levensloop van de onderneming, de prestart- en de startfase.

Als we dieper op de val ingaan, maken we werk van oplossingen van de knelpunten die ik al heb aangehaald. Op het vlak van financiering hebben verschillende beleidsmaatregelen dit knelpunt toch al sterk verminderd. De financieringsinstrumenten in de schoot van de Participatiemaatchappij Vlaanderen (PMV) worden opgevolgd en aangepast waar nodig.

Op het vlak van begeleiding van prestarters en starters verwacht ik resultaten van het netwerk van lokale aanspreekpunten, dat in de schoot van VLAO wordt uitgebouwd. De regering gaat niet enkel voor meer ondernemers, de kwaliteit van de nieuwe ondernemers is ook van belang. Daarop is de koppeling met de beleidsbevoegdheid erg belangrijk. Daarin zit heel wat economische meerwaarde. Ook inzake innovatie en technologie kunnen ondernemingen worden begeleid.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik ga met u akkoord dat kwaliteit primeert boven kwantiteit. Er zijn al heel wat initiatieven en er zijn er nog meer op komst. Een duidelijk beleid met een duidelijke strategie is belangrijk zodat de kandidaat-ondernemers worden gestimuleerd om niet af te haken en zodat de ondernemersval kan worden afgebouwd.

Het is uiteraard onze bedoeling om potentiële ondernemers het bos door de bomen te laten zien. Sommige zaken kunnen op Vlaams niveau worden geregeld. De heer Creyelman verwijst naar het federale niveau, maar dat zullen we hier niet bespreken. Het gaat hier over wat we kunnen doen op het Vlaamse niveau, bijvoorbeeld inzake de rechtszekerheid, ruimtelijke ordening en milieu. Ook daarover moet de kandidaat-ondernemer duidelijkheid krijgen.

We moeten geen betuttelend beleid voeren. Dat kan afschrikkend werken.

De ondersteuning inzake scholing is ook een belangrijk item. Daar worden ook al inspanningen gedaan. De financiële stimuli zijn ondersteunend, maar ook daar moet de ondernemer het bos door de bomen zien. Kandidaat-ondernemers zijn daar soms nog te weinig op de hoogte. Dat heeft te maken met begeleiding.

Op het vlak van eenvoudige administratie is al heel wat gedaan, zowel op het federale als op het Vlaamse

niveau. Er moet nog veel worden vereenvoudigd. Misschien kan dat uniek ondernemingsloket een hulpmiddel zijn om dat te bereiken.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: We zullen de Vlaming van de ene dag op de andere niet veranderen. De Vlaming heeft angst om te falen, want dat wordt sociaal niet getolereerd. Dat is nu eenmaal zo. Dat kan een Vlaamse Regering met een vingerknip niet wijzigen. Ik vrees dat dit op korte termijn niet zal veranderen. Blijkbaar zit het ons ingebakken dat we met falen, maar ook met succes niet kunnen omgaan. Bij succes duikt al gauw jaloersheid op. Daar moeten we realistisch in zijn. Dat wil niet zeggen dat we fatalistisch moeten zijn. Natuurlijk moeten we vereenvoudigen en beter begeleiden.

Het Budget voor Economisch Advies (BEA) is één van de mogelijke instrumenten. Daar hebben we twee maanden geleden over gediscussieerd. Mevrouw de minister, u zei toen dat u bij besluit enkele aanpassingen zou doorvoeren, van 50 naar 35 percent eigen financiering. Hebt u daar intussen werk van gemaakt? Hoever staat dat dossier?

Minister Patricia Ceysens: Ik had het genoeg de heer Ken Morse van het MIT (Massachusetts Institute of Technology) te ontmoeten. Hij zei dat hij medelijden met ons had omdat er in Vlaanderen maar één ding nog erger is dan falen, en dat is succes hebben. Hij was niet zo lang in Vlaanderen, maar hij had snel door waar het fundamentele probleem zit. We moeten toleranter zijn tegenover beide zaken, kassa hoeft geen taboe te zijn.

Uit een peiling van de Amerikaanse Kamer van Koophandel bij Vlaamse jongeren bleek dat één op twee de voorkeur gaf aan werken bij de overheid. Dat kan tellen. Het is niet evident om zo het ondernemerschap gestalte te geven.

We hebben inderdaad doorgewerkt aan BEA. We zitten nog met een afbakening tussen twee administraties, maar daar raken we wel doorheen. Die aanpassing komt er absoluut. We zijn bijna klaar.

De heer Koen Van den Heuvel: Komt die er nog voor het reces?

Minister Patricia Ceysens: Als we door de hindernissen van het administratieve raderwerk raken, zal dat lukken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de samenwerking tussen Vlaanderen en Wallonië op het gebied van wetenschap en innovatie

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in zijn bijdrage in De Standaard van 1 oktober 2007 noemde de voorzitter van Flanders DC (Flanders District of Creativity) zichzelf een overtuigde regionalist die gelooft in een samenwerking tussen sterke regio's. Het beste bewijs hiervoor ziet hij in het stevige netwerk van twaalf innoverende regio's dat Flanders DC bouwde en waar groeimotoren zoals Catalonië, Québec en Baden-Württemberg hun beste voorbeelden op het vlak van innovatie delen met Vlaanderen. Volgens de schrijver zou Vlaanderen erbij winnen als ook Wallonië zich bij dat netwerk zou aansluiten.

Om de samenwerking tussen Vlaanderen en Wallonië op het vlak van wetenschap en innovatie te versterken, besloten de bevoegde Vlaamse en Waalse ministers in 2006 om na te gaan wat de mogelijkheden waren inzake een eventuele bilaterale samenwerking en om daarvoor een informele werkgroep op te richten. Op de terreinen waar de gewesten en gemeenschappen over volledige politieke bevoegdheid beschikken, zou er heel wat ruimte zijn voor nieuwe gezamenlijke initiatieven.

Volgens de beleidsbrief 2007 zou worden nagegaan of aan deze werkgroep een meer formeel karakter diende te worden gegeven. In de beleidsbrief 2008 stelde de minister dat er in 2007 werd begonnen met een prospectie naar de domeinen waar samenwerking wenselijk en mogelijk is, en dat dit moet leiden tot concrete actiepunten.

Mevrouw de minister, is deze werkgroep nog actief? Heeft er onlangs nog overleg plaatsgevonden? Wat is het formele statuut van deze werkgroep en werd er een bestaanstermijn vooropgesteld? Hoe is de groep samengesteld en op welke basis is dit gebeurd? Hoe evalueert u dit initiatief?

Wat zijn de conclusies van de werkgroep? Op welke domeinen is er samenwerking mogelijk, dan wel wenselijk? Hoe wordt dit gemotiveerd? Gaat u akkoord met die stellingen? Werden ondertussen concrete actiepunten geformuleerd of ontwikkeld? Kunt u die kort toelichten en wat zal er ter zake worden ondernomen?

Een nauwere samenwerking tussen het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (FWO) en zijn Franstalige tegenhanger zou een van de mogelijkheden zijn. Klopt dit en hoe ziet u dat? Hoe staat u daar tegenover?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer de voorzitter, collega's, er was inderdaad een werkgroep Vlaanderen-Wallonië actief op het niveau van de kabinetten van mijn voorgangster en haar Franstalige collega, minister Simonet. Die werkgroep had als opdracht de mogelijkheden te onderzoeken tot nauwere samenwerking op het vlak van onderzoek en innovatie tussen Vlaanderen en het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap.

Zo is er in het voorjaar van 2006 een werkvergadering georganiseerd op het kabinet-Simonet, waar leidinggevende ambtenaren van de betrokken administraties en agentschappen van beide gewesten en gemeenschappen vertegenwoordigd waren, en waar de instrumenten voor financiering in de beide landsdelen werden toegelicht.

Er werd van gedachten gewisseld over hoe deze instrumenten konden worden ingezet voor intensere samenwerking tussen de beide landsgedeelten. Onder mijn voorgangster werd er in het voorjaar van 2007 dan nog wat gesleuteld aan de samenstelling van de werkgroep. Hoewel de gesprekken positief verliepen, hebben ze nooit geleid tot concrete beleidsinitiatieven.

Een formele samenwerking tussen het FWO en het FRS-FNRS (Fonds de la Recherche Scientifique - FNRS) aan Waalse zijde bestaat op dit ogenblik dan ook niet. Dat belet niet dat er met middelen van deze instellingen wel heel wat samenwerkingsverbanden tussen de beide gemeenschappen worden gefinancierd.

Daarnaast is er de aanwezigheid van experts uit de andere gemeenschap in elkaars wetenschappelijke commissies. Dit brengt mee dat de ene gemeenschap op de hoogte is van de wetenschappelijke ontwikkelingen binnen de andere gemeenschap. Dat ligt aan de basis van diverse samenwerkingsverbanden die spontaan ontstaan en waarvoor geen formele overeenkomsten nodig zijn. In veel gevallen vereist dit niet eens extra financiële steun, rekening houdend met de korte afstanden tussen de betrokken onderzoeksdiensten.

Een andere wijze van samenwerking zijn de Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen, netwerken op postdoctoraal niveau waarin naast buitenlandse natuurlijk ook vaak Franstalige onderzoeksgroepen vertegenwoordigd zijn. Langs de zijde van het FRS-FNRS bestaan er contactgroepen, die iets bescheidener zijn qua opzet, maar toch vergelijkbaar.

Heel wat onderzoeksprojecten worden uitgevoerd in samenwerking met groepen van buiten Vlaanderen. De aanvraagformulieren bevatten trouwens een vraag die naar dergelijke samenwerkingsverbanden peilt. De financiering komt dan wel van diverse bronnen via diverse procedures.

Ten slotte staan de FWO-mandaten open voor onderzoekers van over de taalgrens, weliswaar onder de voorwaarde dat het onderzoek in Vlaanderen wordt doorgevoerd.

Kredieten voor heel specifieke samenwerking zijn de IUAP-kredieten (Interuniversitaire Attractiepolen), die door de federale diensten voor Wetenschapsbeleid worden beheerd. De financieringsinstrumenten van IWT-Vlaanderen laten al lang toe dat ook Waalse of buitenlandse partners deelnemen aan projecten, zonder dat daarvoor een formele overeenkomst gesloten werd met het Waalse Gewest. Ook in dit geval werd in het kader van de eerder vermelde werkgroep onderzocht of een overeenkomst kon worden gesloten die de mogelijkheden voor samenwerking in meer toegepaste onderzoeksprojecten zou uitbreiden. Dit is echter nooit concreet geworden.

Vlaanderen en Wallonië zijn ook gezamenlijk betrokken bij een aantal projecten binnen het Europese Kaderprogramma voor Onderzoek, Technologische Ontwikkeling en Demonstratieactiviteiten, waarvan momenteel de zevende editie in uitvoering is. Een bijzonder instrument, dat werd opgestart in het zesde kaderprogramma en wordt voortgezet in het zevende kaderprogramma, is het ERA-NET-schema (European Research Area Networks). Dat schema is erop gericht de samenwerking en coördinatie te bevorderen tussen de verschillende nationale en regionale financieringsprogramma's ter ondersteuning van onderzoek en innovatie.

Vlaanderen en Wallonië nemen alvast allebei deel aan de hiernavolgende ERA-NET'en die in het zesde kaderprogramma werden geïnitieerd. COMPERA: ERA-NET on national and regional programmes and initiatives dedicated to the creation and support of Competence Research Centres. CORNET: ERA-NET on national and regional programmes and initiatives to promote research, and the dissemination of the results of that research, to the benefit of large communities of SME's. HY-CO: coordination action to establish a hydrogen and fuel cell. MATERA: materials ERA-NET. MNT ERA-NET: from micro- and nano-scale science to new technologies for Europe.

Het verdient aanbeveling op te volgen hoe deze ERA-NET'en en de betrokkenheid van Vlaanderen en Wallonië verder evolueren, en op welke wijze Vlaanderen en Wallonië kunnen samenwerken in deze Europese context, enerzijds binnen het Kaderprogramma, en anderzijds binnen overige bestaande Europese programma's en structuren.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zal bij het positieve

beginnen. Er is intussen een vorm van samenwerking, onder andere tussen het FWO en het FRS-FNRS, dat is een positief gegeven. Er is ook samenwerking op het niveau van verschillende innovatieve projecten.

Het negatieve element in uw antwoord is dat er geen werkgroep gekomen is. Er is een werkvergadering geweest, maar die heeft niet tot concrete beleidsinitiatieven geleid. Wat is er fout gelopen? Waarom is het niet tot een concreet beleidsinitiatief gekomen? Waarom is er geen officiële samenwerking op het vlak van beleid? Wilt u de nodige stappen zetten om dat opnieuw op te starten?

Het is belangrijk dat we Wallonië blijven motiveren om verder te investeren in innovatie. Ook voor hen kan dat een bijkomende stimulans zijn om de economische heropleving te bewerkstelligen. Innovatie kan een bijkomende arbeidsproductiviteit met zich meebrengen, en bijgevolg ook een economische heropleving.

We moeten Wallonië op zijn verantwoordelijkheid wijzen. Dat hoeft niet via de federale regering te gebeuren, dit kan via een concreet beleidsinitiatief tussen Vlaanderen en Wallonië. Wallonië betrekken bij dat reeds bestaande netwerk met andere regio's kan daarbij een hulpmiddel zijn. Het kan een positief initiatief zijn om hen daarbij te betrekken.

Minister Patricia Ceysens: Ik heb aangegeven dat er een duidelijke samenwerking is. Er is wel degelijk een werkgroep geweest. Ik denk niet dat we die samenwerking moeten forceren en zeggen dat er per sé een bepaalde overeenkomst moet uitkomen.

We werken ook nauw samen op het vlak van buitenlandse handel, internationaal ondernemen en innovatie. Als dat tot meer leidt, vind ik dat uitstekend, maar ik vind het niet nodig om te forceren. Het moet zinvol zijn. Er zijn in elk geval heel wat mogelijkheden tot uitwisseling en samenwerking, zonder dat we daarbij iets moeten forceren.

De heer Gino De Craemer: Het zinvolle zit vooral in het netwerk dat reeds bestaat met de andere regio's. We moeten Wallonië kunnen overtuigen dat dat netwerk zijn nut heeft. Ik weet niet waarom het destijds niet tot een concreet beleidsinitiatief is gekomen. Hebt u daar zicht op?

Minister Patricia Ceysens: Er zijn heel veel zaken die ooit in de steigers worden gezet. Soms wordt dat iets, soms ook niet.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Ludo Sannen tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, over de inplanting van windmolens in het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA)

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag gaat over de mogelijke opportuniteiten tot het plaatsen van windturbines bij de ontwikkeling van gebieden in verband met het Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA).

Ik wil het hier niet hebben over welke gebieden al dan niet moeten worden ontwikkeld. Daar lopen al andere onderzoeken voor. Er zijn nog een aantal discussiepunten over sommige gebieden, voor andere gebieden zijn er al duidelijke beslissingen genomen en zijn er zelfs al ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) opgesteld.

Mevrouw de minister, ik heb hierover ook al een vraag gesteld aan minister Van Mechelen, omdat ik dacht dat we dit vanuit een ruimtelijk oogpunt konden bekijken. Als je nieuwe industriegebieden inkleurt en daar gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's) voor maakt, is het belangrijk dat je in ruimte voorziet voor windturbines.

Ik citeer uit het antwoord van minister Van Mechelen: "We voorzien het als voorschrift op het geheel van het terrein, waardoor maatwerk mogelijk is." Dat wil dus zeggen: als je daar een GRUP maakt, is er sowieso de mogelijkheid om windturbines te plaatsen. Hij zei ook nog: "Maar u merkt dat vooral de minister van Economie betrokken is bij de aanleg van die bedrijventerreinen en het operationeel maken ervan. Ik denk dat het goed is dat we vanuit Ruimtelijke Ordening nog eens de aandacht op deze mogelijkheid vestigen."

De minister heeft in zijn antwoord heel duidelijk gesteld dat bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden alle mogelijkheden aanwezig zijn. De Vlaamse Regering heeft trouwens recent beslist dat men bij de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen naar een CO₂-neutraliteit moet gaan. Dat kan daarin een rol spelen, net als de nieuwe besluiten rond het plaatsen van windturbines, ook binnen industriegebieden. Dat hoeven geen specifieke locaties te zijn: je kunt naar aanleiding van de concrete inrichting van dergelijke gebieden zelf bepalen hoe en waar dit het best zou gebeuren.

Mevrouw de minister, het belang van windturbines hoef ik niet meer te onderstrepen, net zo min als het belang van de Kyotodoelstellingen. Ik lees vandaag in de kranten dat de investeringen in groene energie wat dreigen terug te vallen. De oorzaak daarvan ligt onder

meer bij een gebrek aan continuïteit van subsidiëring, de prijszetting, en zo meer.

Deze vraag om uitleg is vooral ingegeven door de situatie in mijn achtertuin, namelijk de windturbines van Nike, die ik vanuit mijn tuin kan zien. Ik stel vast dat, als een groot bedrijf inspanningen doet, er toch heel wat kan worden gerealiseerd. Zij produceren heel wat energie. Ze hebben windturbines geplaatst die hoger zijn dan normaal, waardoor ze gemakkelijker wind vangen en bijna constant energie produceren.

Mijn vraag is ook ingegeven vanuit het Windplan Vlaanderen, dat aangeeft dat het Albertkanaal als lijn-vormig element een belangrijke locatie is voor de plaatsing van windturbines, omdat je daar verhoudingsgewijs vrij veel wind kunt vangen.

Ik heb eerder al eens een vraag gesteld over de Sluisstraat, in het verlengde van het terrein van Nike. Daar geldt dezelfde logica. Het zou mijns inziens interessant zijn, mochten daar ook windturbines worden geplaatst. We kunnen dat niet laten afhangen van het bedrijf dat daar mogelijk komt. Een bedrijf dat zich daar vestigt, moet dan al in mogelijkheden voorzien om windturbines te plaatsen, terwijl men het eerste bedrijfskapitaal wellicht zal willen investeren in het bedrijf zelf, en niet in de plaatsing van windturbines.

Het leek mij dus wenselijk om de verantwoordelijkheid in de eerste plaats bij de ontwikkelaar van de bedrijventerreinen te leggen. De ontwikkelaar kan met bijvoorbeeld verschillende kleinere bedrijven die zich daar willen vestigen, samen een programma opzetten, niet alleen om windturbines te realiseren, maar ook om een antwoord te geven op de CO₂-neutraliteit van nieuwe bedrijventerreinen.

Omdat u net bezig bent met bepaalde ontwikkelaars, bijvoorbeeld de LRM (Limburgse Reconversie maatschappij) in de Sluisstraat, lijkt het mij logisch dat u als minister die kans grijpt om dat mee in de voorwaarden en de eisen van het te ontwikkelen gebied op te nemen.

Ik vond het nodig om deze vraag te stellen vooraleer er afspraken en overeenkomsten worden gesloten met ontwikkelaars. Dan is het immers te laat om dergelijke opportuniteiten – niet alleen in de Sluisstraat, maar ook op andere gebieden langs het Albertkanaal in het kader van het ENA – te realiseren.

Ik spreek mij er niet over uit of het wenselijk is dat al die gebieden ontwikkeld worden tot industriegebied. ENA gaat overigens niet alleen over het ontwikkelen van nieuwe gebieden, maar ook over het optimaliseren en herstructureren van bestaande industriegebieden langs het Albertkanaal. Ook op dat vlak kunnen er opportuniteiten meegenomen worden.

Mevrouw de minister, welke maatregelen neemt u ten aanzien van de ontwikkelaars en de bedrijven om zo veel mogelijk windmolens in het ENA te bekomen? Krijgen de ontwikkelaars expliciet de opdracht om de plaatsing van windmolens te bewerkstelligen bij de ontwikkeling van de terreinen? Kan het plaatsen van windmolens ook op bestaande industrieterreinen? Kunt u dat bij een eventuele herstructurering meenemen? Welk effect heeft het subsidiebesluit van de Vlaamse Regering tot op heden gehad met betrekking tot windmolens?

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Sannen, zoals u zelf aanstipt, ondervroeg u minister Van Mechelen over dit thema op 17 april 2008. In het kader van die vraag leverden mijn diensten ook informatie. U zult dus gedeeltelijk naar een gelijkkluidend antwoord moeten luisteren.

U stipt in uw vraag zelf aan dat deze windmolens er moeten komen om de Kyotodoelstellingen te halen. Om die reden is uw perspectief uiteraard te beperkt. Het is enerzijds het aandeel productie van groene stroom dat moet stijgen, en anderzijds moeten er stimulansen zijn voor bedrijven om energiebesparend te werken. Windmolens kunnen van een dergelijke strategie deel uitmaken, maar de strategie zelf moet natuurlijk ruimer zijn.

Op uw vraag zou ik dan ook willen antwoorden door te verwijzen naar het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2007 houdende subsidiëring van bedrijventerreinen waarin de verplichting werd opgenomen om bedrijventerreinen CO₂-neutraal te maken indien men wil genieten van subsidies voor de aanleg of heraanleg van het betrokken bedrijventerrein. Dit besluit van de Vlaamse Regering creëert een belangrijke stimulans om ontwikkelaars van bedrijventerreinen al in een vroeg stadium van de aanleg van het bedrijventerrein te laten nadenken over het gebruik van groene stroom op hun bedrijventerrein. Dit is uiteraard veel ruimer dan windmolens, maar windmolens kunnen deel uitmaken van dit CO₂-neutraliteitsplan.

U kunt moeilijk ontkennen dat dit als vernieuwend instrumentarium de duurzaamheid van bedrijventerreinen in het kader van de Kyotodoelstellingen sterk ten goede komt. Ook het toekomstige bedrijventerrein Ham-Zwartenhoek, waarnaar u verwees in uw vraag aan minister Van Mechelen, zal aan deze verplichting moeten voldoen.

Het regeringsbesluit over de subsidiëring van bedrijventerreinen verplicht ontwikkelaars die een subsidie willen ontvangen voor de aanleg van de infrastructuur op hun bedrijventerrein om – naast het inrichtings-, terreinbeheers- en uitgifteplan – ook een CO₂-

neutraliteitsplan in te dienen bij het Agentschap Economie. CO₂-neutraliteit wordt in het kader van dit besluit gedefinieerd als het CO₂-neutrale elektriciteitsverbruik van de bedrijven op het bedrijventerrein of de compensatie van hun CO₂-emissies tengevolge van hun elektriciteitsverbruik. De CO₂-neutraliteit is op zichzelf niet subsidiabel, maar wel een voorwaarde tot bekomen van subsidie bij aanleg van het bedrijventerrein. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat de ontwikkelaar via contractsbepalingen die verplichting deelt met de bedrijven die zich vestigen op het terrein. Het zijn eigenlijk de bedrijven die uiteindelijk moeten voldoen aan de verplichting, maar de ontwikkelaar kan een belangrijke bemiddelende rol spelen.

In een ministerieel besluit bepaalden wij de vier manieren waarop aan deze verplichting kan worden voldaan: door de afname van groene stroom, door de productie van groene stroom, door de aankoop van emissiekredieten en door de combinatie van die eerste drie. Het spreekt voor zich dat de eerste twee manieren onze voorkeur genieten. De stimulans die uitgaat van dit besluit om enerzijds veel rationeler met energieverbruik om te gaan en anderzijds op individueel bedrijfsniveau en op het niveau van de ontwikkeling van bedrijventerreinen groene stroom te produceren, mag uiteraard niet worden onderschat. De productie van groene stroom kan dan gebeuren door bijvoorbeeld op bedrijfsniveau een windmolen te plaatsen. Daarbij moet echter worden gezegd dat vandaag de plaatsing van fotovoltaïsche zonnepanelen op het dak van individuele bedrijven een erg interessante mogelijkheid lijkt vanuit het individueel bedrijfsperspectief, zeker indien we spreken over bedrijven van kleinere omvang dan degene die u vermeldt in uw vraag. De plaatsing van windmolens lijkt dan weer interessant vanuit het oogpunt van ontwikkelaars van bedrijventerreinen, maar hier kom ik nog op terug.

De idee dat het voor de minister van Economie mogelijk zou zijn om opdrachten te geven aan ontwikkelaars van bedrijventerreinen is niet correct. Vandaag is er geen enkele regelgeving die mij die bevoegdheid geeft. Het antwoord op uw vraag is dan ook nee. Wel geven wij zoals al gezegd belangrijke stimulansen aan zowel de ontwikkelaars van bedrijventerreinen als aan de individuele bedrijven om rationeel met energieverbruik om te gaan of groene stroom te produceren. Dit gebeurt in het kader van de notie CO₂-neutraliteit en aanvullend op de stimulansen die komen vanuit Ruimtelijke Ordening en die u al vermeld werden door minister Van Mechelen.

Over de ontwikkelingen van bedrijventerreinen die zonder subsidie plaatsvinden heb ik als minister van Economie echter geen enkele controle. Net zoals ik geen enkele controle heb over wie uiteindelijk een door Ruimtelijke Ordening bestemd terrein zal ontwikkelen.

Belangrijk om aan te stippen is echter ook dat de ontwikkelaars van bedrijventerreinen interessante

inkomsten kunnen verwerven door gronden toe te wijzen voor het plaatsen van windmolens. Voor zover wij kunnen waarnemen, zijn de bedrijven die actief zijn op de markt van het plaatsen van windmolens erg proactief in het benaderen van zowel de administraties als de ontwikkelaars. Zo werden mijn diensten al regelmatig gecontacteerd door elektriciteitsproducenten om de stand van zaken te kennen van een aantal ontwikkelingen, onder andere Ham-Zwartenhoek.

Ik heb dan ook niet het gevoel dat ik de opdracht moet geven aan ontwikkelaars tot het plaatsen van windmolens. Voor de ontwikkelaars is het financieel interessant, en de bedrijven die windmolens willen plaatsen, benaderen de ontwikkelaars proactief. Voor zover deze bedrijven informatie vragen aan mijn administratie over lopende processen of projecten krijgen ze steeds de informatie die ze vragen. Op basis daarvan zijn ze dikwijls in staat om in contact te treden met de uiteindelijke ontwikkelaar.

Ik wens daarbij ook nog eens expliciet te verwijzen naar de uiteenzetting van de heer De Klerck toen collega Van Mechelen antwoord gaf op uw vragen. Gezien de veiligheidsafstanden die in acht moeten worden genomen tussen bepaalde vormen van bedrijvigheid en windmolens, geven wij vanuit het economische beleid soms de voorkeur aan andere vormen van opwekking van groene stroom. Op bedrijventerreinen die erg geschikt zijn om Seveso-bedrijven te huisvesten zou het bijvoorbeeld fnuikend zijn voor deze potenties om windmolens toe te laten.

Voor zover ik weet kan het plaatsen van windmolens ook op bestaande industrieterreinen. Zolang een stedenbouwkundige vergunning kan worden afgeleverd, lijkt dit me perfect mogelijk. Daarbij moet ik wel zeggen dat de verplichting tot CO₂-neutraliteit – zoals opgenomen in het regeringsbesluit subsidiëring bedrijventerreinen – geldt bij uitgifte van nieuwe kavels. Op een bedrijventerrein dat heringericht wordt, wordt deze verplichting dus niet opgelegd aan alle al sinds oudsher gevestigde bedrijven.

De verplichting is te recent ingevoerd om de effecten al te meten. Sinds 16 mei 2007 zijn uiteraard al wel enkele dossiers bedrijventerreinen bij ons ingediend en behandeld, maar de werken die gesubsidieerd worden, moeten in veel gevallen nog aanvangen. Hoewel wij merken dat de interesse voor groene stroom bij de ontwikkelaars sterk aangescherpt is sinds de invoering van de CO₂-neutraliteitsvoorwaarde, moet ik dus zeggen dat het voor een evaluatie nog veel te vroeg is.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: Mevrouw de minister, ik steun ten volle het besluit van de Vlaamse Regering inzake

de CO₂-neutraliteit van nieuwe bedrijventerreinen. Ik ben het volledig met u eens dat het vanuit bedrijfsoogpunt interessanter kan zijn om andere investeringen te doen dan een windturbine te plaatsen, maar daarover gaat mijn vraag niet.

Mijn vraag gaat over het ENA. Het is een belangrijk gebied voor het windplan. Het is uniek terrein, wind vangen kan men niet overal in Vlaanderen. Het is een lijnvormig gebied langs het Albertkanaal. De Vlaamse overheid ontwikkelt het ENA vanuit een bepaalde visie. Het zou onaanvaardbaar zijn als we belangrijke gebieden aansnijden en ontwikkelen en de kans niet aangrijpen om daar nu windturbines te zetten. Als we dat nu niet doen, zijn we die terreinen kwijt, dan zijn we afhankelijk van de bedrijven die later het initiatief nemen.

Mevrouw de minister, u zegt dat u dat niet kunt opleggen. Wij gaan op die ENA-gebieden geen industrie toelaten die niet watergebonden is. We laten langs het Albertkanaal geen industrie toe die het kanaal niet nodig heeft. We doen dat met een visie. Het Albertkanaal is vanuit economisch en logistiek oogpunt ongetwijfeld zeer belangrijk.

Maar tezelfdertijd is het Albertkanaal – bekijk het Windplan Vlaanderen maar eens – een van de meest interessante plaatsen om tot windenergieproductie te komen. Mijn vraag is om die twee met elkaar te combineren. Als je het alleen laat afhangen van de goodwill van de ontwikkelaar, zonder bijkomende eis, of alleen laat afhangen van het bedrijf dat er plotseling een opportuniteit in ziet, dan hypothekeer je een potentialiteit in dat gebied. Dan word ik tegenstander. Als je het ENA ontwikkelt, dan doe je dat om alle opportuniteiten in dat gebied te gebruiken: allemaal, en niet vanuit één logica. Niet voor het een de totale vrijheid laten en voor het andere niet eens overwegen om te onderhandelen met de ontwikkelaars om dit ook te doen.

Ik weet dat energieproducenten klaar staan om daar windmolens te realiseren, maar het moet een beetje worden gestuurd en gestimuleerd. Als je windturbines kunt plaatsen, in die gebieden die je ontwikkelt en die ook voldoende groot zijn, moet je dit als voorwaarde meenemen naar de ontwikkelaar. Je zult wel aan die ontwikkelaar zeggen dat er watergebonden activiteiten moeten zijn langs het Albertkanaal. Dan kun je ook andere voorwaarden meenemen. Als het niet kan, dan sluit je met die ontwikkelaar geen akkoord.

Neem de Sluisstraat die onteigend wordt. Dat gaat de Vlaamse overheid veel geld kosten. Er moeten 40 huizen verdwijnen. Ik weet niet of de ontwikkelaar zijn geld zal kunnen recupereren. Maar we geloven dat de ontwikkeling van dat gebied op termijn belangrijk is voor de Vlaamse economie, en dus is het ook onze taak om de potentialiteit van windproductie op te nemen in het geheel. Anders abdiceren wij op een bepaald terrein.

De voorzitter: Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens: Wij hebben de verplichting van CO₂-neutraliteit, maar hoe maak je iets CO₂-neutraal? U bedoelt dat we binnen die CO₂-neutraliteit verder moeten gaan en moeten zeggen dat men die moet behalen op basis van wind. Men kan die ook halen op basis van fotovoltaïsche cellen. Dan is het belangrijk om te weten dat het behalen van die neutraliteit met fotovoltaïsche cellen voor hen interessanter is dan met wind. Voor fotovoltaïsche energie krijgt men nog altijd meer groenestroomcertificaten dan met wind.

Er is dus de verplichting van CO₂-neutraliteit en die kan je behalen op verschillende manieren. We kunnen natuurlijk zeggen dat die CO₂-neutraliteit moet worden behaald via windenergie. Dan maak je de trechter kleiner.

We doen dat niet. Voor uw businessplan is er wel een verschil in de manier waarop je die CO₂-neutraliteit bereikt. Elk systeem heeft zijn kost en elk systeem heeft zijn return als je het bedrijfseconomisch bekijkt.

Als u zegt dat de elektriciteitsproducenten absoluut daar willen bouwen omdat het een perfecte locatie is, dan komen ze meestal zeer snel met voorstellen op de proppen. Is het uw vraag om binnen het besluit dirigistisch te worden door niet alleen CO₂-neutraliteit op te leggen, maar verder te gaan en ook te kijken naar de keuze van hoe je die behaalt? Of is uw vraag veeleer om de zaak proactief te bekijken, wat ook wel gebeurt als er bedrijven klaar staan? Maar bedrijfseconomisch zijn er nog verschillen in het opbouwen van de CO₂-neutraliteit.

De heer Ludo Sannen: Er wordt hier een vreemde redenering opgebouwd. Ik heb geen enkel probleem met het beleid van de Vlaamse overheid dat men op elk nieuw te ontwikkelen bedrijfsterrein CO₂-neutraal moet zijn. Hoe die bedrijven dat doen, interesseert me niet, als ze het maar realiseren.

Mijn vraag gaat erover dat als je als Vlaamse overheid het initiatief neemt om nieuwe bedrijventerreinen te creëren, je de opportuniteiten om windenergie te produceren, niet mag vergooien. Als je die terreinen ontwikkelt, los van wat de bedrijven zelf doen en los van de opportuniteit, ook al is het bedrijf daarna CO₂-neutraal, dan gebruiken we niet alle mogelijkheden die er zijn. Nike heeft niet alleen windmolens, maar ook fotovoltaïsche cellen. Maar daar gaat het niet om. Als de Vlaamse overheid nieuwe GRUP's maakt, dan mag ze daarna niet zeggen dat die CO₂-neutraal moeten zijn. We nemen initiatieven om in landbouwgebieden windturbines te maken, maar dat valt hierbuiten. Het ontwikkelen tot industriegebied en je dan verschuilen achter de CO₂-neutraliteit voor het totale bedrijventerrein, volstaat niet als antwoord.

Minister Patricia Ceysens: Ik denk dat uw vraag is dat we op dat terrein een stuk niet in ontwikkeling moeten geven, maar zelf bestemmen.

De heer Ludo Sannen: Neen. De minister van Ruimtelijke Ordening heeft gezegd dat we de bestemming niet nominatief duidelijk moeten aantonen. Er moeten gebieden zijn – niet nominatief aan te duiden welke – waar windturbines kunnen worden geplaatst door Luminus of C-Power. Dat moet mee in de ontwikkelaar zitten. Het heeft ook te maken met de aard van de ontwikkelaar en de behoefte van de bedrijven die er komen.

Minister Van Mechelen gaf zelf het voorbeeld van INEOS. We moeten niet zelf aanduiden waar ze moeten komen, maar we moeten de opportuniteit gebruiken. We moeten het kaderen, samen met de invulling, inkleuring en uitwerking van het gebied, rekening houdend met de aard van de bedrijven die we daar aantrekken. Het moet maatwerk zijn.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: De heer Sannen brengt een interessant debat op gang. In mijn regio zijn heel wat bedrijven automatisch bezig met alternatieve energie. Pfizer is ook op zoek naar de mogelijkheid om een windturbine op zijn terrein te plaatsen. Er zijn natuurlijk ruimtelijke voorwaarden. Een windturbine heeft gevolgen voor de grootte van het gebouw dat je er nog kunt plaatsen.

Maar ik begrijp de discussie niet goed in de commissie voor Economie. Voormalig minister Moerman heeft een jaar geleden de CO₂-neutraliteit gelanceerd. Dat was toen een belangrijk item. Als ik de discussie kan volgen, dan zegt de heer Sannen dat het ENA langs het Albertkanaal een windrijk gebied is. *(Opmerkingen van de heer Ludo Sannen)*

Mijnheer Sannen, wilt u dat er een windturbine per bedrijf wordt opgelegd?

Minister Patricia Ceysens: Neen, hij wil een zone in dat terrein.

De heer Koen Van den Heuvel: Neen, een zone wil hij ook niet.

Minister Patricia Ceysens: Hoe ga je dat anders doen? We hebben twee keuzes. We hebben een terrein. Ofwel ontwikkelen we daar een bedrijventerrein zoals we dat kennen. De voorwaarde is dat dat terrein CO₂-neutraal is. Dan laten we aan het bedrijf over hoe het dat doet. Het bedrijf moet dat dan bewijzen. Maar daar hebt u het niet over, geloof ik, mijnheer Sannen?

Ik denk dat u zegt dat, omdat het terrein gelegen is in een sterke windzone, we in plaats van het terrein

helemaal te ontwikkelen tot bedrijventerrein, een stuk moeten laten gebruiken door elektriciteitsproducenten die er turbines kunnen bouwen.

De heer Ludo Sannen: Kent u Nike?

Minister Patricia Ceysens: Natuurlijk.

De heer Ludo Sannen: Ik zie op het hele bedrijventerrein van Nike windmolens staan. Intussen is de activiteit daar helemaal gehypothekerd. De uitbating van die windturbines gebeurt niet door Nike, maar door een energieproducent. Ik vraag om bij de ontwikkeling van dit terrein, bij de inplanting...

Minister Patricia Ceysens: Een strook.

De heer Ludo Sannen: Nee, geen strook.

Minister Patricia Ceysens: Ze zullen ergens moeten staan.

De voorzitter: Wat bedoelt u? Wie moet in wat voorzien? Wat zijn de mogelijke en de wettelijke instrumenten die de Vlaamse Regering heeft om daar te doen wat u wilt?

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de voorzitter, ik heb daarnet mijn redenering niet kunnen afmaken. Als je zo'n probleem hebt, dan is er het ruimtelijk uitvoeringsplan dat je mee in de voorwaarden zet. Het is heel simpel op te lossen. Er komt een bedrijf op bijvoorbeeld vijf hectare. Wel, dan zet je als voorwaarde, niet alleen de CO₂-neutraliteit, maar ook de hoeveelheid windturbines op de hectaren van ENA. Het is niet mevrouw Ceysens die dit moet doen, het is het RUP dat dit moet doen, of is het het GRUP? Het is gewoon een klassieke voorwaarde.

Minister Patricia Ceysens: Natuurlijk zegt minister Van Mechelen dat ik verantwoordelijk ben. Ik ben ook verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het bedrijventerrein dat daar moet komen.

Mijn verantwoordelijkheid bestaat erin toe te zien dat als er subsidies komen, het terrein CO₂-neutraal is. Als we het terrein zouden bestemmen voor het opvangen van wind, dan moeten we met een bestemming werken waarbij het mogelijks een alternatief is dat we met de ontwikkelaar afspraken zouden maken dat men bereid is om een stuk van het terrein in te nemen als elektriciteitsproducent.

Er zijn waarschijnlijk twee manieren om daaraan te werken. Ofwel bepaalt men in de bestemming hoeveel capaciteit windopvang er op een terrein moet zijn, ofwel zou men kunnen zeggen dat ik met die ontwikkelaar afspreek dat hij elektriciteit produceert. Maar dan

doe ik meer dan wat het besluit toelaat, want dat zegt dat men CO₂-neutraal moet zijn.

De heer Ludo Sannen: Als u nu dit besluit en er tegelijkertijd ook voor zorgt dat er watergebonden activiteiten zijn en andere voorwaarden oplegt omdat men een waardevol gebied gaat ontwikkelen, maar dan plots terugtrekt omdat het in privéhanden is, dan ben ik medetegenstander met de anderen tegen de ontwikkeling van dat waardevol gebied. Als u dit prijsgeeft en zich als overheid terugtrekt, dan kan de Sluisstraat niet zomaar worden weggegeven als je niet bereid bent om proactief de potentialiteit te onderzoeken.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer Sannen, als dit voor u zo'n belangrijk punt is, dan is het het eenvoudigste om in het GRUP een voorwaarde te creëren. Dan is het opgelost en dan heb je geen bochten van subsidiebesluiten en dergelijke nodig. Je maakt er een voorwaarde van in het GRUP.

De heer Ludo Sannen: Daarvoor heeft de minister mij verwezen naar mevrouw Ceysens omdat zij de concrete ontwikkeling gaat realiseren.

Minister Patricia Ceysens: Ik onderhandel met de ontwikkelaars.

De heer Eric Van Rompuy: Wie is de ontwikkelaar?

De heer Ludo Sannen: De Investeringsmaatschappij voor Limburg (LRM), de Provinciale Ontwikkelings-Maatschappij (POM) en De Scheepvaart. Dat zijn overheidsinstanties.

De heer Koen Van den Heuvel: Nu zit u als minister van Economie in een minder comfortabele positie. Als de omgevingsvoorwaarden zo belangrijk zijn voor de regio, dan hadden ze in het GRUP moeten staan. Dan hadden de ontwikkelaars van in het begin de voorwaarden gekend.

Minister Patricia Ceysens: U moet zich niet opwinden en niet denken dat ik ertegen ben, maar u moet goed voelen waar de verschillen liggen. Als ik het moet doen, zal het in onderhandelingen zijn. Mijn besluit laat alleen toe de CO₂-neutraliteit te koppelen aan de financiering.

De heer Ludo Sannen: Het GRUP moet er nog komen.

Minister Patricia Ceysens: Het GRUP is een manier, en onderhandelen is een manier.

De heer Ludo Sannen: In een GRUP vind ik het niet goed, want als je het nominatief moet gaan aanduiden, dan beperk je de mogelijke ontwikkeling van dat gebied. Ik kan me perfect voorstellen dat een bedrijf opstalrecht

geeft. Als je alles vastlegt in een GRUP, dan blokkeer je de ontwikkeling van een gebied.

De heer Koen Van den Heuvel: Dat is niet waar. Voor een GRUP zijn er verschillende modaliteiten. Een GRUP legt niet vast wat waar moet komen, het is allemaal gemakkelijker te moduleren.

De heer Ludo Sannen: Minister Van Mechelen zegt dat daarin al voorzien is. Dan moeten we alleen nog in het GRUP inschrijven dat er minstens zoveel windenergie moet worden geproduceerd.

De heer Koen Van den Heuvel: Als je het doet met een ontwikkelaar, dan koop je op een Italiaanse markt, want wat is dan het criterium?

De heer Ludo Sannen: Ik vind dit dus een gevaarlijke piste, maar ik wil ze wel onderzoeken. Maar als je het in een GRUP zet, denk ik dat je je vaster zet dan wanneer je gaat onderhandelen met een ontwikkelaar. Ik durf niet zeggen hoeveel windturbines er moeten komen en hoeveel energie er moet worden ontwikkeld. Ik vind het gevaarlijk om dat als regel in een GRUP te zetten. Ik vind dat je mogelijkheden moet gebruiken.

Minister Patricia Ceysens: U moet ook begrijpen dat ik in een onderhandeling, ook maar het kader van het besluit heb als sluitende aanpak. Men kan mij zeggen dat men voldoet aan de voorwaarden van het besluit en mij vragen wie mij het recht geeft om nu met totaal andere dingen af te komen. Dan moeten we het besluit aanpassen.

De heer Ludo Sannen: Dit vind ik grof. Het gaat niet over het juridische besluit, dat is iets anders.

Minister Patricia Ceysens: Uiteindelijk is er een besluit.

De heer Ludo Sannen: Als er op een ruimtelijk ordeningsplan een industriegebied staat dat zal worden ontwikkeld, dan zit je in die positie. Maar moet de Vlaamse overheid de gronden onteigenen – nee, de ontwikkelaar zal ze wel onteigenen en kopen –, zelf nieuwe gronden moet zoeken en omvormen tot een GRUP, en dan ga je plots zeggen dat je die mogelijkheid niet hebt.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer Sannen, ik wil de minister toch voor 100 percent ondersteunen. U hinkt op twee benen. Ofwel is het zo belangrijk, ofwel is het minder belangrijk. Als het zo belangrijk is zoals u in al uw heftigheid stelt, dan is er het instrument van het GRUP. Dan moet je achteraf de minister van Economie niet de zwartepiet toespelen en zeggen dat ze slecht heeft onderhandeld. Je kunt dan de verantwoordelijkheid niet in de schoenen van de minister van Economie schuiven, als ze geen kader heeft.

Als het zo belangrijk is als u stelt, dan maak je er een punt van in het GRUP. Je hebt dan ook nog verschillende modaliteiten: streng of minder streng. Je bepaalt zelf je voorwaarden in het GRUP. Ik ben het er volledig mee eens dat het geen keurslijf mag worden. Maar zeggen dat het niet in het GRUP mag staan en dan de minister afbranden terwijl ze te weinig elementen heeft, dat kan niet.

De heer Ludo Sannen: Ik heb er geen enkel probleem mee om het in het GRUP te zetten, maar ik vrees dat je je daardoor nog feller beperkt. Ik brand de minister van Economie niet af, maar ik was heel ontgoocheld in haar antwoord waarin ze het eigenlijk van zich afschoof door te zeggen 'we zullen wel zien'.

Ik vraag van de regering een proactief beleid. Die verantwoordelijkheid moet je niet dadelijk afschuiven.

Minister Patricia Ceysens: Ik probeer niets van mij af te duwen. We hebben een besluit dat bepaalt dat de bedrijventerreinen CO₂-neutraal moeten zijn. Dat is mijn referentiekader. Ik zeg op uw ideeën niet categoriek nee. Ik wil proactief met die mensen overleggen. Hoe u het ook keert of draait, ik heb daar geen GRUP. Ik kan in onderhandelingen alleen maar bepleiten dat het om een fantastische strook voor windenergie gaat. Dat kan ik altijd, maar u moet beseffen dat de CO₂-neutraliteit mijn enige richtlijn is. Ik kan niemand dwingen.

De heer Ludo Sannen: Ja, dan moet u maar eens gaan overleggen met minister Van Mechelen. Ik heb de vraag aan hem gesteld, en hij stuurt me naar u!

Minister Patricia Ceysens: Mijnheer Sannen, we hebben toch wel met zijn allen ook moeten uitzoeken wat u nu precies wou. Hoe duidelijker uw vraag, hoe duidelijker een minister kan antwoorden. We hebben hier behoorlijk met u mee moeten brainstormen om te weten te komen wat u wou.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
